

РОЛЬОВА ТЕОРІЯ ОСОБИСТОСТІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Визначено та описано рольову теорію особистості.

Ключові слова: соціальна роль, особистість, статус

Abstract

The role theory of personality is defined and described.

Keywords: social role, personality, status

Вступ

У житті велику роль відіграє особистість і соціальні відносини. Тому мета мого дослідження розповісти про одну з теорій розвитку особистості.

Результати дослідження

Рольова теорія особистості - це підхід до вивчення особистості, згідно з яким особистість описується за допомогою засвоєних і прийнятих нею (інтерналізація) або вимушено виконуваних соціальних функцій і зразків поведінки - ролей, що впливають з її соціального статусу в даному суспільстві або соціальній групі.

Основні положення теорії соціальних ролей були сформульовані американським соціальним психологом **Джордж Герберт Мід** та антропологом **Ральфом Мінтоном**.

Джордж Герберт Мід акцентував увагу на механізмах «навчання ролі», освоєнні ролей в процесах міжособистісного спілкування (інтерації), підкреслюючи стимулюючу дію «рольових очікувань» з боку значущих для індивіда осіб, з якими він вступає в спілкування.

Ральфом Мінтоном звернув увагу на соціально-культурну природу рольових приписів та їх зв'язок з соціальною позицією особистості, а також на призначення соціальних і групових санкцій. У рамках рольової теорії були експериментально виявлені наступні феномени: рольовий конфлікт - переживання суб'єктом неоднозначності чи протиріччя рольових вимог з боку різних соціальних спільнот, членом яких він є, що створює стресову ситуацію; інтеграція і дезінтеграція рольової структури особистості - наслідок гармонійності або конфліктності соціальних відносин

Рольова теорія особистості описує соціальну поведінку двома основними поняттями «соціальний статус» і «соціальна роль»

Соціальний статус - становище людини, яке вона автоматично займає як представник великої соціальної групи (професійної, класової, наукової, і т.д.)

Соціальна роль — поведінка, очікувана від того, хто має певний соціальний статус

Кожна людина, що живе в суспільстві, включена у безліч різних соціальних груп (родина, навчальна група, дружня компанія і т.д.). У кожній з цих груп вона займає визначене положення, має деякий статус, до нього пред'являються визначені вимоги. Таким чином, та сама людина повинна поводитися в одній ситуації як батько, в іншій — як друг, у третій — як начальник, тобто виступати в різних ролях і займати кілька позицій. Кожна з цих позицій, що припускає визначені права й обов'язки, називається статусом. Людина може мати кілька статусів. Але найчастіше тільки один визначає його положення в суспільстві. Цей статус називається головним чи інтегральним. Часто буває так, що головний статус обумовлений його посадою (наприклад, директор, професор). Соціальний статус відбивається як у зовнішньому поводженні і вигляді (одязі, жаргоні), так і у внутрішній позиції (в установках, цінностях, орієнтаціях).

Висновки

Отже можна визначити що основні положення рольової теорії були сформульовані американськими соціологами Джорджем Мідом та Ральфом Мінтоном. Рольова теорія особистості описує соціальну поведінку 2-ма основними поняттями: “соціальний статус” і “соціальна роль”.

Кожна людина в соціальній системі займає кілька позицій. Кожна з цих позицій, що припускає визначені права й обов'язки, називається статусом.

Сукупність вимог, пропонованих індивіду суспільством, утворює зміст соціальної ролі. Соціальна роль - це сукупність дій, що повинні виконати людину, що займає даний статус у соціальній системі. Кожен статус звичайно включає ряд ролей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. С. Г. Денисюк Комунікологія: навчальний посібник / С. Г. Денисюк – Вінниця, ВНТУ, 2020 – С.12-13.
2. 9 мільйонів дорослих європейців не вміють читати і писати [Електронний ресурс] . – Режим доступу : <https://www.unian.ua/world/114399-9-milyoniv-doroslih-evropeytsiv-ne-vmiyut-chitati-i-pisati.html>
3. Словник смайликів емоїї, або як дізнатися значення емодзі на mac, iphone, ipad і ipod touch [Електронний ресурс] . – Режим доступу : <http://uk.shram.kiev.ua/talk/emoji/emojipedia.shtml>

Соболев Андрій Сергійович — студент групи ІСТ-206, кафедра автоматизації та інтелектуальних інформаційних технологій, факультет комп'ютерних систем і автоматики, Вінницький національний технічний університет, Вінниця. e-mail: andriy_sobolev@ukr.net

Науковий керівник: **Корнієнко Валерій Олександрович** — кандидат історичних наук, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри суспільно-політичних наук, академік Української Академії політичних наук. Вінницький національний технічний університет, Вінниця. e-mail: kornienko@vntu.edu.ua.

Sobolev Andriy Seghiyovich - Faculty of Computer Systems and Automatics, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: andriy_sobolev@ukr.net

Supervisor: **Kornienko Valeriy Oleksandrovysh** - Candidate of Historical Sciences, Doctor of Political Sciences, Professor, Head of the Department of Social and Political Sciences, Academician of the Ukrainian Academy of Political Sciences. Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia. e-mail: kornienko@vntu.edu.ua.